

12 મહિનાના નામ | 12 Months Name in Gujarati and English

20/04/2026 by Kiran Jethwani

વર્ષના 12 મહિના માનવ જીવનની ગતિ અને પ્રકૃતિના ચક્રને સમજવાનો એક અદ્ભૂત માધ્યમ છે. જેમાં જાન્યુઆરીથી લઈને ડિસેમ્બર સુધીનો દરેક મહિનો પોતાનો એક અલગ સ્વભાવ, મહત્વ અને જીવન પર પડતો પ્રભાવ ધરાવે છે.

જાન્યુઆરી નવા વર્ષની શરૂઆત સાથે નવી આશાઓ અને સંકલ્પો લઈને આવે છે, જ્યારે ફેબ્રુઆરી સંબંધો અને લાગણીઓની ઊંડાણને દર્શાવે છે; માર્ચ વસંત ઋતુની ખુશ્બુ સાથે નવી ઊર્જા ભરે છે અને એપ્રિલ નવી શરૂઆત માટે પ્રેરણા આપે છે.

12 મહિનાના નામ (12 Months Name in Gujarati and English)

બધા જ મહિનાનું કઈ ને કઈ મહત્વ જોવા મળે છે, અમે અહીં કુલ 12 મહિનાઓની યાદી દર્શિત કરી છે. અહીં તમામ 12 મહિનાના નામ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં પ્રદર્શિત કરવામાં આવેલા છે જે નીચે અનુસાર છે.

મહિનાનો દેખાવ	Month Name In Gujarati	Month Name In English
	જાન્યુઆરી	January
	ફેબ્રુઆરી	February
	માર્ચ	March
	એપ્રિલ	April
	મે	May
	જૂન	June
	જુલાઈ	July
	ઓગસ્ટ	August
	સપ્ટેમ્બર	September
	ઓક્ટોબર	October
	નવેમ્બર	November
	ડિસેમ્બર	December

દરેક મહિનો કોઈને કોઈ રીતે આપણને શીખવે છે કે સમય બદલાય છે, પરિસ્થિતિઓ બદલાય છે, અને જે વ્યક્તિ આ બદલાવ સાથે આગળ વધે છે. તે જ સાચા અર્થમાં વિકાસ અને પ્રગતિનો અનુભવ કરી શકે છે.

- **70+ ફૂલો ના નામ**

ગુજરાતી મહિનાના નામ (Gujarati Month Names)

ગુજરાતી પંચાંગ મુજબના મહિનાઓ માત્ર સમયગણતરી માટેના ભાગ નથી. પરંતુ ભારતીય સંસ્કૃતિ, પરંપરા અને આધ્યાત્મિક માન્યતાઓ સાથે ઊંડે જોડાયેલા છે. ગુજરાતી કેલેન્ડર ચંદ્ર પર આધારિત હોય છે. એટલે કે તે ચંદ્રના ચક્ર મુજબ બદલાય છે.

ગુજરાતી મહિનાનું નામ	અંગ્રેજી માસ સાથેનો સમય (આશરો)
કારતક	ઓક્ટોબર - નવેમ્બર
માગશર	નવેમ્બર - ડિસેમ્બર
પોષ	ડિસેમ્બર - જાન્યુઆરી
મહા	જાન્યુઆરી - ફેબ્રુઆરી
ફાગણ	ફેબ્રુઆરી - માર્ચ
ચૈત્ર	માર્ચ - એપ્રિલ
વૈશાખ	એપ્રિલ - મે
જેઠ	મે - જૂન
અષાઢ	જૂન - જુલાઈ
શ્રાવણ	જુલાઈ - ઓગસ્ટ
ભાદરવો	ઓગસ્ટ - સપ્ટેમ્બર
આસો	સપ્ટેમ્બર - ઓક્ટોબર

દરેક મહિનો એક નવી અનુભૂતિ, નવી શીખ અને નવી શરૂઆતનું સંદેશ આપે છે, અને જો આપણે આ મહિનાઓના મહત્વને સમજીએ અને તેને જીવનમાં લાગુ કરીએ, તો સમયનું યોગ્ય સંચાલન કરી વધુ સંતુલિત અને સમૃદ્ધ જીવન જીવવું સરળ બની શકે છે.

મહત્વની જાણકારી

- **નવું વર્ષ:** ગુજરાતી કેલેન્ડર મુજબ કારતક સુદ એકમ ના દિવસે ‘બેસતું વર્ષ’ ઉજવાય છે.
- **તિથિ:** દરેક મહિનામાં બે પક્ષ હોય છે: સુદ (અજવાળિયું) અને વદ (અંધારિયું).
- **અધિક માસ:** દર ત્રણ વર્ષે એક વધારાનો મહિનો આવે છે, જેને ‘પુરુષોત્તમ માસ’ અથવા ‘અધિક માસ’ કહેવામાં આવે છે.

અંગ્રેજી મહિનાઓના નામ (English Month Names)

અંગ્રેજી મહિનાના નામો સમય ગણતરીની સૌથી વ્યાપક અને વિશ્વભરમાં સ્વીકારેલી પદ્ધતિ એટલે કે ગ્રેગોરિયન કેલેન્ડરનો મહત્વપૂર્ણ ભાગ છે. આ કેલેન્ડર મુજબ વર્ષમાં કુલ ૧૨ મહિના હોય છે.

મહિનાનું નામ (Month Name)	દિવસોની સંખ્યા	મુખ્ય વિશેષતા / તહેવાર
જાન્યુઆરી (January)	૩૧	વર્ષનો પ્રથમ મહિનો, ઉત્તરાયણ (મકરસંક્રાંતિ) અને પ્રજાસત્તાક દિન.
ફેબ્રુઆરી (February)	૨૮ અથવા ૨૯	સૌથી ટૂંકો મહિનો. લિપ ચર હોય ત્યારે ૨૯ દિવસ હોય છે.
માર્ચ (March)	૩૧	વસંત ઋતુની શરૂઆત અને હોળી-ધૂળેટીનો તહેવાર.
એપ્રિલ (April)	૩૦	ઉનાળાની શરૂઆત અને શૈક્ષણિક વર્ષનો અંતિમ સમય.
મે (May)	૩૧	સખત ગરમી અને શાળાઓમાં ઉનાળુ વેકેશનનો સમય.
જૂન (June)	૩૦	ચોમાસાનું આગમન અને નવા શૈક્ષણિક વર્ષની શરૂઆત.
જુલાઈ (July)	૩૧	ભારે વરસાદનો મહિનો અને રથયાત્રા (ઘણીવાર આ મહિનામાં હોય છે).
ઓગસ્ટ (August)	૩૧	રક્ષબંધન, જન્માષ્ટમી અને ૧૫મી ઓગસ્ટ (સ્વતંત્રતા દિવસ).
સપ્ટેમ્બર (September)	૩૦	ગણેશ ઉત્સવ અને શિક્ષક દિનની ઉજવણી.
ઓક્ટોબર (October)	૩૧	નવરાત્રી અને શરદ પૂનમનો ઉત્સાહ.
નવેમ્બર (November)	૩૦	દિવાળી, બેસતું વર્ષ અને ભાઈબીજ (રોશનીનો તહેવાર).
ડિસેમ્બર (December)	૩૧	વર્ષનો છેલ્લો મહિનો, નાતાલ (Christmas) અને વર્ષની વિદાય.

તહેવારોની ઉજવણી, શિક્ષણ અને વ્યવસાયિક આયોજન તેમજ માનવ જીવનની દૈનિક પ્રવૃત્તિઓને સંચાલિત કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે, જેના કારણે અંગ્રેજી મહિના આજે વૈશ્વિક સ્તરે સમય વ્યવસ્થાપનનું એક મહત્વપૂર્ણ સાધન બની ગયા છે.

મહિનાઓ યાદ રાખવા માટેની મહત્વની માહિતી

- **લિપ ચર (Leap Year):** દર ચાર વર્ષે ફેબ્રુઆરી મહિનામાં ૨૯ દિવસ હોય છે, જેને લિપ ચર કહેવામાં આવે છે.
- **ઋતુચક્ર:** નવેમ્બર થી ફેબ્રુઆરી: શિયાળો (Winter)
- **માર્ચ થી જૂન:** ઉનાળો (Summer)
- **જુલાઈ થી ઓક્ટોબર:** ચોમાસું (Monsoon)

મહિના અનુસાર તહેવારોના નામ (Names Of Festivals According To Months)

મહિના અનુસાર તહેવારોના નામ જાણવું માત્ર માહિતી માટે જ નહીં, પરંતુ આપણા સંસ્કૃતિ અને પરંપરાઓને સમજવા માટે પણ ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ છે. વર્ષના દરેક મહિના સાથે કોઈને કોઈ તહેવાર જોડાયેલો હોય છે.

અંગ્રેજી મહિનો (English Month)	મુખ્ય તહેવારો (Major Festivals)	વિશેષતા (Significance)
જાન્યુઆરી	ઉત્તરાયણ (મકર સંક્રાંતિ), પ્રજાસત્તાક દિન	પતંગબાજીનો ઉત્સવ અને રાષ્ટ્રીય પર્વ.
ફેબ્રુઆરી	મહાશિવરાત્રી, વસંત પંચમી	ભગવાન શિવની આરાધના અને વિદ્યાની દેવી સરસ્વતીની પૂજા.
માર્ચ	હોળી-ધૂળેટી, રામ નવમી	રંગોનો તહેવાર અને ભગવાન રામનો જન્મોત્સવ.
એપ્રિલ	હનુમાન જયંતી, મહાવીર જયંતી	હનુમાનજી અને જૈન ધર્મના તીર્થંકર મહાવીર સ્વામીનો જન્મદિવસ.
મે	અખાત્રીજ (અક્ષય તૃતીયા), બુદ્ધ પૂર્ણિમા	શુભ કાર્યો માટે વણજોયું મુહૂર્ત અને ગૌતમ બુદ્ધની જયંતી.
જૂન / જુલાઈ	રથયાત્રા, ગુરુ પૂર્ણિમા	અષાઢી બીજના દિવસે ભગવાન જગન્નાથની રથયાત્રા અને ગુરુ પૂજન.
ઓગસ્ટ	રક્ષાબંધન, જન્માષ્ટમી, સ્વાતંત્ર્ય દિન	ભાઈ-બહેનનો પ્રેમ, કૃષ્ણ જન્મોત્સવ અને દેશની આઝાદીનો દિન.
સપ્ટેમ્બર	ગણેશ ચતુર્થી, સંવત્સરી (પર્યુષણ)	ગણપતિ બાપ્પાનું સ્થાપન અને જૈન ધર્મનું ક્ષમાપના પર્વ.
ઓક્ટોબર	નવરાત્રી, દશેરા, શરદ પૂનમ	મા દુર્ગાની આરાધના, ગરબા અને અસત્ય પર સત્યનો વિજય.
નવેમ્બર	દિવાળી, બેસનું વર્ષ, ભાઈબીજ	દીપાવલીનો પ્રકાશ, ગુજરાતી નવું વર્ષ અને સ્નેહ મિલન.
ડિસેમ્બર	નાતાલ (Christmas)	પ્રભુ ઈશુનો જન્મોત્સવ.

તહેવારો આનંદ અને પ્રેમનો સંદેશ આપે છે. આ રીતે મહિના અનુસાર તહેવારો આપણા જીવનમાં રંગો, ખુશીઓ અને સાંસ્કૃતિક મૂલ્યો ઉમેરે છે અને સમયને વધુ અર્થપૂર્ણ બનાવે છે.

ગુજરાતી માસ મુજબના ખાસ તહેવારો

- શ્રાવણ મહિનો: આ આખો મહિનો ભક્તિ અને મેળાનો છે (શિવ પૂજન, રાંધણ છઠ, શીતળા સાતમ).
- આસો મહિનો: નવરાત્રી અને વિજયાદશમી જેવા મોટા ઉત્સવો આ માસમાં આવે છે.
- ફાગણ મહિનો: વસંતોત્સવ અને હોળીનો આનંદ આ મહિનામાં હોય છે.

મહિનામાં દિવસોની સંખ્યા (Number Of Days In A Month)

મહિનામાં દિવસોની સંખ્યા સમયગણતરીનું એક મહત્વપૂર્ણ અંગ છે, જે કેલેન્ડર મુજબ બદલાતી રહે છે. અંગ્રેજી (ગ્રેગોરિયન) કેલેન્ડર અનુસાર વર્ષના ૧૨ મહિનાઓમાં દિવસોની સંખ્યા નક્કી થયેલી હોય છે.

ક્રમ	મહિનાનું નામ (Month)	દિવસોની સંખ્યા (Number of Days)	વિશેષ નોંધ (Notes)
૧	જાન્યુઆરી	૩૧	વર્ષનો પ્રથમ મહિનો.
૨	ફેબ્રુઆરી	૨૮ અથવા ૨૯	સામાન્ય વર્ષમાં ૨૮ દિવસ અને લિપ વર્ષ (Leap Year) માં ૨૯ દિવસ હોય છે.
૩	માર્ચ	૩૧	-
૪	એપ્રિલ	૩૦	-
૫	મે	૩૧	-
૬	જૂન	૩૦	-
૭	જુલાઈ	૩૧	-
૮	ઓગસ્ટ	૩૧	જુલાઈ અને ઓગસ્ટ બંનેમાં સતત ૩૧ દિવસ હોય છે.
૯	સપ્ટેમ્બર	૩૦	-
૧૦	ઓક્ટોબર	૩૧	-
૧૧	નવેમ્બર	૩૦	-
૧૨	ડિસેમ્બર	૩૧	વર્ષનો અંતિમ મહિનો.
	કુલ દિવસો	૩૬૫ અથવા ૩૬૬	૧ વર્ષના કુલ દિવસો.

કેટલાક મહિના ૩૧ દિવસના હોય છે, કેટલાક ૩૦ દિવસના હોય છે. દરેક મહિના અને તેના દિવસોની સંખ્યા આધારે જ આપણે સમયનું યોગ્ય આયોજન કરી શકીએ છીએ. અમુક વાર મહિનામાં ફક્ત ૨૮ દિવસ પણ જોવા મળે છે.

દિવસો યાદ રાખવાની સરળ રીત

દિવસોની સંખ્યા યાદ રાખવા માટે ‘મુઠ્ઠી’ની રીત ખૂબ પ્રચલિત છે:

- તમારી મુઠ્ઠી વાળો અને આંગળીઓના ટેરવા (ઉંચો ભાગ) અને ખાડાવાળા ભાગ ગણો.
- ઉંચો ભાગ (ટેરવું):** ૩૧ દિવસ દર્શાવે છે (જાન્યુઆરી, માર્ચ, મે, જુલાઈ, ઓગસ્ટ, ઓક્ટોબર, ડિસેમ્બર).
- ખાડાવાળો ભાગ:** ૩૦ દિવસ દર્શાવે છે (ફેબ્રુઆરી સિવાય, જેમાં ૨૮/૨૯ દિવસ હોય છે).

દરેક મહિનાની વિશેષતા (Every Month's Speciality)

મહિનો પોતાની અંદર કંઈક ખાસ લઈને આવે છે, જે પ્રકૃતિ, માનવ જીવન, તહેવારો અને લાગણીઓ સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલું હોય છે. વર્ષનો દરેક સમયખંડ એક અલગ અનુભવ આપે છે અને જીવનને નવા રંગોથી ભરી દે છે.

મહિનો (Month)	મુખ્ય વિશેષતા અને વાતાવરણ (Speciality & Weather)	મહત્વના દિવસો / તહેવારો (Key Events)
જાન્યુઆરી	કડકડાતી ઠંડી અને ઉત્સાહનો મહિનો. વર્ષની શરૂઆત.	ઉત્તરાયણ (મકરસંક્રાંતિ), પ્રજાસત્તાક દિન.
ફેબ્રુઆરી	ગુલાબી ઠંડી અને વસંતના આગમનનો સમય.	વસંત પંચમી, મહાશિવરાત્રી.
માર્ચ	પાનખરની વિદાય અને ગરમીની શરૂઆત. કેસૂડાના ફૂલો ખીલે છે.	હોળી-ધૂળેટી, આંતરરાષ્ટ્રીય મહિલા દિવસ.
એપ્રિલ	સખત તાપ અને શૈક્ષણિક વર્ષના અંતનો મહિનો.	રામ નવમી, હનુમાન જયંતિ, આંબેડકર જયંતિ.
મે	ઉનાળાનું વેકેશન અને કેરી ખાવાની મજાની ઋતુ.	ગુજરાત સ્થાપના દિવસ (૧ મે), મધર્સ ડે.
જૂન	ચોમાસાનું આગમન અને શાળાઓ શરૂ થવાનો સમય.	વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ, યોગ દિવસ (૨૧ જૂન).
જુલાઈ	ભરપૂર વરસાદ અને ધરતી પર હરિયાળીનો સમય.	અષાઢી બીજ (રથયાત્રા), ગુરુ પૂર્ણિમા.
ઓગસ્ટ	દેશભક્તિ અને રક્ષાબંધનના પવિત્ર તહેવારનો મહિનો.	સ્વતંત્રતા દિવસ (૧૫ ઓગસ્ટ), જન્માષ્ટમી.
સપ્ટેમ્બર	ભાદરવાની ગરમી અને ભક્તિનો મહિનો.	ગણેશ ચતુર્થી, શિક્ષક દિન (૫ સપ્ટેમ્બર).
ઓક્ટોબર	શરદ ઋતુ અને તહેવારોની મોસમની શરૂઆત.	ગાંધી જયંતિ, નવરાત્રી, દશેરા.
નવેમ્બર	પ્રકાશનો ઉત્સવ અને નવા વર્ષની ખુશાલી.	દિવાળી, બેસતું વર્ષ, ભાઈબીજ.
ડિસેમ્બર	વર્ષનો અંતિમ મહિનો અને પ્રવાસ માટે અનુકૂળ ઠંડક.	નાતાલ (ક્રિસમસ), ૩૧મી ડિસેમ્બર.

આ રીતે દરેક મહિનો માત્ર સમયનો ભાગ નથી, પરંતુ તે જીવનના અલગ-અલગ પાસાઓને ઉજાગર કરે છે, આપણને શીખવે છે, બદલાવ સ્વીકારવાનું પ્રેરણા આપે છે અને જીવનને વધુ અર્થપૂર્ણ બનાવે છે.

ઋતુઓ મુજબ મહિનાઓનું વર્ગીકરણ

- શિયાળો: નવેમ્બર, ડિસેમ્બર, જાન્યુઆરી, ફેબ્રુઆરી.
- ઉનાળો: માર્ચ, એપ્રિલ, મે, જૂન.
- ચોમાસું: જુલાઈ, ઓગસ્ટ, સપ્ટેમ્બર, ઓક્ટોબર.

80+ ઝાડ વૃક્ષ અને છોડ ના નામ

બધા જ મહિનાની માહિતી (Information For All Months)

વર્ષના બધા જ મહિના સમયના સતત વહેતા ચક્રને દર્શાવે છે. જેમાં દરેક મહિનો પોતાના સ્વભાવ, પરિસ્થિતિ અને જીવન પર પડતા પ્રભાવથી અલગ ઓળખ બનાવે છે. જાન્યુઆરીથી શરૂ થતો વર્ષનો પ્રથમ મહિનો નવી શરૂઆત થાય છે.

(૧) જાન્યુઆરી (January)

- આ અંગ્રેજી કેલેન્ડરનો પ્રથમ મહિનો છે, જેનું નામ રોમન દેવ 'જાનસ' પરથી પડ્યું છે.
- ગુજરાતી પંચાંગ મુજબ આ મહિનામાં સામાન્ય રીતે પોષ અને મહા માસની અસર જોવા મળે છે.
- ભારતમાં આ મહિને ૧૪ જાન્યુઆરીએ મકરસંક્રાંતિ (ઉત્તરાયણ) નો મોટો તહેવાર ઉજવાય છે.
- ૨૬મી જાન્યુઆરીએ ભારતનો પ્રજાસત્તાક દિવસ રાષ્ટ્રીય પર્વ તરીકે મનાવવામાં આવે છે.
- આ મહિનામાં ઠંડીનું પ્રમાણ સર્વોચ્ચ શિખરે હોય છે, જે રવિ પાક માટે અનુકૂળ રહે છે.
- ખેતીમાં આ સમયે ઘઉં અને જીરાના પાકને પિયત આપવાનું કાર્ય જોરમાં હોય છે.
- સ્વાસ્થ્યની દ્રષ્ટિએ શિયાળાની આ ઋતુમાં વસાણાં અને પૌષ્ટિક આહાર લેવાનું મહત્વ છે.

(૨) ફેબ્રુઆરી (February)

- ફેબ્રુઆરી વર્ષનો સૌથી ટૂંકો મહિનો છે, જે સામાન્ય રીતે ૨૮ દિવસનો અને લિપ યરમાં ૨૯ દિવસનો હોય છે.
- આ મહિનામાં વસંત ઋતુનું આગમન થાય છે, જે પ્રકૃતિમાં નવો ઉમંગ લાવે છે.
- ગુજરાતમાં આ સમયે મહાશિવરાત્રીનો પવિત્ર તહેવાર ભક્તિભાવ પૂર્વક ઉજવવામાં આવે છે.
- આ મહિનામાં ગુલાબી ઠંડીનો અનુભવ થાય છે અને વાતાવરણ ખુશનુમા રહે છે.
- બાગાયતી ખેતીમાં આંબા પર મોર (ફૂલો) આવવાની શરૂઆત આ મહિનામાં થાય છે.
- શિક્ષણ ક્ષેત્રે બોર્ડની પરીક્ષાઓની તૈયારીઓ માટે આ મહિનો અત્યંત મહત્વનો ગણાય છે.
- મોગરો અને રાતરાણી જેવા ફૂલો ખીલવા માટે આ અનુકૂળ સમય માનવામાં આવે છે.

(૩) માર્ચ (March)

- માર્ચ મહિના સાથે ઉનાળાની શરૂઆત થાય છે અને દિવસો લાંબા થવા લાગે છે.
- આ મહિનામાં રંગોનો તહેવાર હોળી અને ધૂળેટી સમગ્ર ભારતમાં હર્ષોલ્લાસથી ઉજવાય છે.
- ખેડૂતો માટે આ લણણીનો સમય છે, જેમાં ઘઉં અને ચણાનો પાક તૈયાર થઈ જાય છે.
- નાણાકીય દ્રષ્ટિએ ૩૧મી માર્ચ એ ભારતનું નાણાકીય વર્ષ (Financial Year) પૂરું થવાનો દિવસ છે.
- જંગલોમાં કેસૂડાના ફૂલો ખીલી ઉઠે છે, જે વસંતની ચરમસીમા દર્શાવે છે.
- આ મહિનામાં જંગલની જવાળા (ખાખરો) કેસરી રંગના ફૂલોથી લચી પડે છે.
- પરીક્ષાઓનો માહોલ હોવાથી વિદ્યાર્થીઓ માટે આ મહિનો શૈક્ષણિક રીતે ખૂબ જ વ્યસ્ત રહે છે.

(૪) એપ્રિલ (April)

- એપ્રિલ મહિનો કાળજાળ ઉનાળાના પ્રારંભનો સંકેત આપે છે.
- ૧લી એપ્રિલને સમગ્ર વિશ્વમાં 'એપ્રિલ ફૂલ' તરીકે રમત-ગમતમાં ઉજવવામાં આવે છે.
- આ મહિનામાં ચૈત્રી નવરાત્રી અને રામનવમી જેવા ધાર્મિક ઉત્સવો આવે છે.
- ડો. બાબાસાહેબ આંબેડકરની જયંતિ ૧૪મી એપ્રિલે જાહેર રજા તરીકે ઉજવાય છે.
- કેરીના રસીયાઓ માટે આ મહિનાથી બજારમાં કાચી અને પાકી કેરીનું આગમન શરૂ થાય છે.
- ગરમીથી બચવા માટે લોકો માટીના માટલા અને સુતરાઉ કપડાનો ઉપયોગ વધારે છે.
- ખેતરોમાં ઉનાળુ પાક તરીકે બાજરી અને મગફળીનું વાવેતર કેટલાક વિસ્તારોમાં થાય છે.

(૫) મે (May)

- મે મહિનો વર્ષનો સૌથી ગરમ મહિનો માનવામાં આવે છે, જેમાં લૂ (ગરમ પવન) ફૂંકાય છે.

- ૧લી મે ના દિવસે ‘ગુજરાત સ્થાપના દિવસ’ અને ‘મજદૂર દિવસ’ ની ઉજવણી થાય છે.
- શાળાઓ અને કોલેજોમાં ઉનાળુ વેકેશન હોવાથી પ્રવાસન ઉદ્યોગમાં તેજી જોવા મળે છે.
- બજારમાં કેસર, હાફૂસ અને લંગડો જેવી કેરીઓની ધૂમ આવક આ મહિનામાં હોય છે.
- જળસંકટ નિવારવા માટે ચેકડેમ અને તળાવો ઊંડા કરવાનું કાર્ય આ સમયે વેગ પકડે છે.
- ગુલમહોર અને ગરમાળાના ફૂલો આ મહિનાની ગરમીમાં પણ પ્રકૃતિને રંગીન બનાવે છે.
- ગરમીથી રાહત મેળવવા લોકો હિલ સ્ટેશન અને દરિયાકિનારાના સ્થળોએ જવાનું પસંદ કરે છે.

(૬) જૂન (June)

- જૂન મહિનામાં નૈઋત્યના મોસમી પવનો સાથે ચોમાસાનું આગમન થાય છે.
- ૨૧મી જૂને ‘વિશ્વ યોગ દિવસ’ તરીકે સમગ્ર દુનિયામાં મોટી ઉજવણી કરવામાં આવે છે.
- શાળાઓમાં નવા શૈક્ષણિક સત્રનો પ્રારંભ આ મહિનાથી થાય છે.
- પ્રથમ વરસાદ સાથે ઘરતી માતા સોળે કળાએ ખીલવાની તૈયારી કરે છે.
- ખેડૂતો આ મહિનામાં ‘અખાત્રીજ’ પછી વાવણીના કાર્યમાં વ્યસ્ત થઈ જાય છે.
- ૫મી જૂને ‘વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસ’ નિમિત્તે વૃક્ષારોપણના કાર્યક્રમો યોજાય છે.
- બજારમાં જાંબુ, ફાલસા અને તાડફળી જેવા મોસમી ફળોની ભરમાર જોવા મળે છે.

(૭) જુલાઈ (July)

- જુલાઈ મહિનામાં મેઘરાજાની સવારી પૂરા જોશમાં હોય છે અને નદી-નાળા છલકાય છે.
- આ મહિનામાં અષાઢી બીજ નિમિત્તે જગન્નાથજીની ભવ્ય સ્થયાત્રા નીકળે છે.
- ખેતરોમાં ચારેબાજુ હરિયાળી છવાઈ જાય છે અને વાવણીનો પાક ઉગી નીકળે છે.
- દેવશયની એકાદશી આ મહિનામાં આવે છે, જેની સાથે ચતુર્માસનો પ્રારંભ થાય છે.
- ગુરુ પૂર્ણિમાનો તહેવાર ગુરુ પ્રત્યે કૃતજ્ઞતા વ્યક્ત કરવા માટે આ મહિને ઉજવાય છે.
- ચોમાસાને કારણે વાતાવરણમાં ભેજનું પ્રમાણ વધે છે અને ઠંડક પ્રસરે છે.
- આ સમયે ડેન્ગ્યુ અને મેલેરિયા જેવા રોગોથી બચવા માટે સ્વાસ્થ્ય જાગૃતિ જરૂરી બને છે.

(૮) ઓગસ્ટ (August)

- ઓગસ્ટ મહિનો ભારત માટે રાષ્ટ્રીય અને ધાર્મિક ઉત્સવોનો મહિનો છે.
- ૧૫મી ઓગસ્ટે ભારતનો ‘સ્વાતંત્ર્ય દિવસ’ લાલ કિલ્લાથી લઈ ગલીઓ સુધી ઉજવાય છે.
- રક્ષાબંધન, જન્માષ્ટમી અને ગણેશ ચતુર્થી જેવા મોટા તહેવારો આ મહિનામાં આવે છે.
- રિવર ફ્રન્ટ અને તળાવો ભરાઈ જવાથી પ્રકૃતિનું સૌંદર્ય સોળે કળાએ ખીલે છે.
- ખેતીમાં નિંદામણ અને પાકને ખાતર આપવાનું કામ આ સમયે મુખ્ય હોય છે.
- આ મહિનામાં વરસાદનું જોર ક્યારેક વધ-ઘટ થતું જોવા મળે છે.
- શ્રાવણ માસ ચાલતો હોવાથી મંદિરોમાં ભક્તોની ભારે ભીડ અને મેળાઓનું આયોજન થાય છે.

(૯) સપ્ટેમ્બર (September)

- સપ્ટેમ્બર મહિનામાં ચોમાસું ધીમે ધીમે વિદાય લેવાની તૈયારી કરે છે.
- ૫મી સપ્ટેમ્બરે ‘શિક્ષક દિન’ તરીકે ડૉ. રાધાકૃષ્ણનનો જન્મદિવસ ઉજવવામાં આવે છે.
- ગણેશ વિસર્જન અને સંવત્સરી જેવા ક્ષમાપના પર્વો આ મહિનામાં આવે છે.
- હિન્દી દિવસ ૧૪મી સપ્ટેમ્બરે ઉજવીને ભાષાનું ગૌરવ વધારવામાં આવે છે.
- ખેતીમાં પાક હવે પાકવા તરફ આગળ વધે છે, ખાસ કરીને મગફળી અને બાજરી.
- નવરાત્રીના આગમન પૂર્વે ગરબાની પ્રેક્ટિસ અને તૈયારીઓ આ મહિનામાં તેજ બને છે.
- ચોમાસું પૂરું થવા આવતા વાતાવરણમાં ફરી થોડો ગરમાવો અનુભવાય છે.

(૧૦) ઓક્ટોબર (October)

- ઓક્ટોબર મહિનો શરદ ઋતુ અને તહેવારોની હારમાળા લઈને આવે છે.
- રજી ઓક્ટોબરે ગાંધી જયંતિ અને લાલ બહાદુર શાસ્ત્રી જયંતિની ઉજવણી થાય છે.
- ગુજરાતનું વિશ્વપ્રસિદ્ધ ‘નવરાત્રી’ પર્વ આ મહિનામાં ભવ્ય રીતે ઉજવાય છે.
- દશેરા અને શરદ પૂનમ જેવા તહેવારો લોકોમાં ખુશીઓ ભરે છે.
- શિયાળાની શરૂઆતનો આભાસ વહેલી સવારે ગુલાબી ઠંડી દ્વારા થાય છે.
- બજારમાં નવા અનાજ અને કઠોળની આવક શરૂ થવાની તૈયારી હોય છે.
- દિવાળીની સાફ-સફાઈ અને ખરીદીનો માહોલ મહિનાના અંત સુધીમાં જામી જાય છે.

(૧૧) નવેમ્બર (November)

- નવેમ્બર મહિનામાં દિવાળી, બેસતું વર્ષ અને ભાઈબીજ જેવા મોટા પર્વો આવે છે.
- ૧૪મી નવેમ્બરે ‘બાળ દિન’ તરીકે પંડિત નેહરુનો જન્મદિવસ ઉજવાય છે.
- આ મહિનાથી વિધિવત રીતે ઠંડીની ઋતુ એટલે કે શિયાળાનો પ્રારંભ થાય છે.
- ગુજરાતમાં લગ્નસરાની મોસમ દેવ ઉઠી અગિયારસ પછી આ મહિને શરૂ થાય છે.
- ખેડૂતો ઉનાળુ પાકની લણણી પૂરી કરી રવિ પાક (ઘઉં) ના વાવેતરની તૈયારી કરે છે.
- ગિરનારની લીલી પરિક્રમા આ પવિત્ર માસમાં યોજવામાં આવે છે.
- બજારમાં શિયાળુ શાકભાજી જેવી કે મેથી, પાલક અને રીંગણની ભરમાર શરૂ થાય છે.

(૧૨) ડિસેમ્બર (December)

- ડિસેમ્બર એ વર્ષનો છેલ્લો મહિનો છે, જે વિદાય અને નવી આશાનું પ્રતીક છે.
- ૨૫મી ડિસેમ્બરે નાતાલ (ક્રિસમસ) નો તહેવાર દુનિયાભરમાં ધામધૂમથી ઉજવાય છે.
- આ મહિનામાં ઠંડીનું જોર સૌથી વધુ હોય છે, જે વહેલી સવારે ધુમ્મસ લાવે છે.
- ૩૧મી ડિસેમ્બરે લોકો જૂના વર્ષને વિદાય આપી નવા વર્ષના સ્વાગતની તૈયારી કરે છે.
- શૈક્ષણિક પ્રવાસો માટે આ મહિનો સૌથી અનુકૂળ અને લોકપ્રિય માનવામાં આવે છે.
- ખેતીમાં રવિ પાકને ઠંડી મળવાથી તેનો વિકાસ ખૂબ જ સારો થાય છે.
- કચ્છના રણોત્સવની મુલાકાત લેવા માટે આ મહિનો પ્રવાસીઓ માટે શ્રેષ્ઠ સમય છે.

આપણા મહિનાઓ આપણી સંસ્કૃતિ સાથે ગાઢ રીતે જોડાયેલા છે. જેના કારણે સમયનું યોગ્ય આયોજન અને ઋતુઓ સાથે તાલમેલ બેસાડવાથી જીવન વધુ સુવ્યવસ્થિત, સંતુલિત અને સફળ બની શકે છે.

Name in Gujarati and English PDF

જો તમે એક શિક્ષક અથવા માતા-પિતા તરીકે 8 મુખ્ય ગ્રહો નામની માહિતી બાળકોને ભણાવવા માંગો છો તો તમને PDF File ની જરૂર પડી શકે છે. આ માટે નીચે PDF Download Link આપવામાં આવી છે. જ્યાંથી સમગ્ર ફ્રૂટ નામ લિસ્ટ ને ડાઉનલોડ કરી શકાય છે.

[Download PDF](#)

Note: લિંક દ્વારા ડાઉનલોડ કરવામાં કોઈ અસુવિધા જણાય તો અમને કોમેન્ટ દ્વારા જણાવી શકો છો.

સવાલ જવાબ (FAQ)

અહીં મહિનાઓના આધાર પર પુછાતા પ્રશ્નોના જવાબ આપવામાં આવેલા છે.

૧. લીપ વર (Leap Year) એટલે શું અને તે દર ૪ વર્ષે જ કેમ આવે છે?

સામાન્ય રીતે એક વર્ષમાં ૩૬૫ દિવસ હોય છે, પરંતુ પૃથ્વીને સૂર્યની આસપાસ એક ચક્ર પૂરું કરતા અંદાજે ૩૬૫ દિવસ અને ૬ કલાક (૩૬૫.૨૫ દિવસ) લાગે છે. આ વધારાના ૬ કલાક દર વર્ષે ગણતરીમાં લેવા મુશ્કેલ હોવાથી, ચાર વર્ષના અંતે તે (૬ x ૪ = ૨૪ કલાક) એક આખો દિવસ બની જાય છે.

આ એક વધારાનો દિવસ ફેબ્રુઆરી મહિનામાં ઉમેરવામાં આવે છે, જેને કારણે લીપ વરમાં ફેબ્રુઆરી ૨૯ દિવસનો અને વર્ષ ૩૬૬ દિવસનું બને છે.

૨. ભારતીય ખેતીમાં જૂન અને નવેમ્બર મહિનાનું શું મહત્વ છે?

ભારતીય ખેતી માટે જૂન અને નવેમ્બર મહિના પાયાના ગણાય છે. જૂન મહિનામાં ચોમાસાના આગમન સાથે ‘ખરીફ પાક’ (ચોમાસું પાક) જેવો કે બાજરી, મગફળી અને કપાસની વાવણી થાય છે.

જ્યારે નવેમ્બર મહિનામાં શિયાળાની શરૂઆત સાથે ‘રવિ પાક’ (શિયાળુ પાક) જેવો કે ઘઉં, જીરું અને ચણાનું વાવેતર કરવામાં આવે છે. આ બંને મહિનાઓ ખેડૂતો માટે નવા આર્થિક ચક્રની શરૂઆત સમાન હોય છે.

૩. શૈક્ષણિક અને નાણાકીય દ્રષ્ટિએ માર્ચ અને જૂન મહિના શા માટે નિર્ણાયક માનવામાં આવે છે?

માર્ચ મહિનો ભારત માટે નાણાકીય વર્ષનો અંતિમ મહિનો છે, જેમાં બજેટ અને ટેક્સના કાર્યો પૂર્ણ કરવાના હોય છે. સાથે જ, વિદ્યાર્થીઓ માટે બોર્ડની અને વાર્ષિક પરીક્ષાઓનો સમય હોવાથી તે કારકિર્દી માટે મહત્વનો છે.

બીજી તરફ, જૂન મહિનો નવું શૈક્ષણિક સત્ર શરૂ કરતો હોવાથી તે નવા અભ્યાસ અને શિસ્તના પ્રારંભનો મહિનો ગણાય છે. આમ, માર્ચ એ પૂર્ણતાનો અને જૂન એ નવી શરૂઆતનો મહિનો છે.

૪. મે મહિનાની ગરમી અને ડિસેમ્બર મહિનાની ઠંડી ગુજરાતના પ્રવાસન ઉદ્યોગને કેવી રીતે અસર કરે છે?

મે મહિનામાં કાળઝાળ ગરમી હોવાથી ગુજરાતના લોકો ઠંડક મેળવવા માટે સાપુતારા, માઉન્ટ આબુ જેવા હિલ સ્ટેશનો અથવા દરિયાકાંઠાના સ્થળોએ પ્રવાસ કરે છે જેનાથી ત્યાંના સ્થાનિક વેપારને વેગ મળે છે.

તેનાથી વિપરીત, ડિસેમ્બરની કડકડતી ઠંડીમાં ‘કચ્છનો રણોત્સવ’ અને ‘ગીર અભયારણ્ય’ પ્રવાસીઓ માટે મુખ્ય આકર્ષણ બને છે. આ મહિનામાં વિદેશી પ્રવાસીઓની સંખ્યા પણ નોંધપાત્ર રીતે વધી જાય છે.

૫. ઓક્ટોબર અને નવેમ્બર મહિનાને તહેવારોની ‘હારમાળા’ કેમ કહેવામાં આવે છે?

ઓક્ટોબર અને નવેમ્બર મહિના દરમિયાન ભારતમાં ઋતુ પરિવર્તનની સાથે મોટા ધાર્મિક ઉત્સવોનો સંગમ થાય છે. નવરાત્રીના નવ દિવસના ગરબા, ત્યારબાદ વિજ્યાદશમી (દશેરા), અને અંતે દિવાળીનો ભવ્ય તહેવાર આ સમયગાળામાં આવે છે.

આ મહિનાઓમાં બજારમાં ખરીદીનું પ્રમાણ સૌથી વધુ હોય છે અને લોકો નવા વર્ષના સ્વાગતની તૈયારીમાં હોય છે, જેના કારણે સામાજિક અને આર્થિક રીતે આ સમયગાળો સૌથી વધુ જીવંત લાગે છે.

• ૮ ગ્રહો ના નામ ગુજરાતી અને અંગ્રેજીમાં

આશા કરુ છુ 12 મહિનાના ગુજરાતી તથા અંગ્રેજી નામ વિશેની તમામ માહિતી સારી રીતે તમારા સુધી પહોંચાડી શકી છુ. પોસ્ટ પસંદ આવી હોય તો અન્ય લોકો સાથે શેયર કરવા માટે પણ એક નમ્ર વિનંતી છે.